

АКАДЕМІЯ ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНИХ ВІДНОСИН І ТУРИЗМУ

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії

В.В. Буяшенко

«1» березня 2018 р.

ПРОГРАМА фахового випробування для вступу на 1 курс для здобуття ступеня «Магістр» спеціальність **073 Менеджмент**

Затверджено на засіданні приймальної комісії

(протокол №1 від «01» березня 2018 р.)

Київ – 2018

Зміст

Вступ.....	3
1. Перелік дисциплін, які включаються до вступних випробувань	3
2. Опис основних розділів програми.....	3
3. Орієнтовний перелік питань, які виносяться на випробування.....	6
4. Тестові завдання.....	7
5. Структура екзаменаційного білету.....	12
6. Критерії оцінювання відповідей вступника.....	13
Рекомендована література.....	14

Вступ

Програма вступного екзамену призначена для вступників, які вступають на денну форму навчання освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст 7.03060101 «Інвестиційний менеджмент».

Цією програмою передбачається перевірка знань вступників з фундаментальних дисциплін та дисциплін, які формують їх майбутній фах. По кожній з дисциплін поданий перелік основних питань, на базі яких формується екзаменаційний білет, що містять два теоретичних питання та тестове завдання. Програма також містить список рекомендованої літератури, приклад білету і критерії оцінювання відповідей вступника.

1. Перелік дисциплін, які включаються до вступних випробувань

1. Проектне фінансування
2. Фінансовий менеджмент
3. Деривативи
4. Фінансовий аналіз

2.Опис основних розділів програми

Тема 1. Особливості проектного фінансування

Основні форми інвестицій: грошові засоби та їх еквіваленти; земля; будівлі, споруди, обладнання тощо; майнові права. Джерела фінансування витрат проекту: власні грошові засоби компанії, зовнішнє фінансування (кредити та інвестиції). Заощадження як джерела інвестицій в проект. Види заощаджень.

Джерела інвестицій в проект залежно від суб'єктів здійснення: власні фінансові засоби компанії, асигнування з бюджетів різних рівнів, іноземні інвестиції, різні форми залучених коштів. Роль амортизаційних відрахувань в реалізації проектного фінансування.

Сутність проектного фінансування та його характерні риси. Основні вимоги до організації проектного фінансування. Відмінність проектного фінансування від венчурного фінансування.

Проекти з незатвердженим фінансуванням: залежні від самої корпорації, залежні від споживача.

Норма прибутковості інвестицій. Мінімальна норма прибутку. Поділ капітальних вкладень на класи у залежності від видів проектів та диференційована норма прибутковості інвестицій: вимушені капіталовкладення, вкладення з метою збереження позицій на ринку, вкладення у відновлення основних виробничих фондів, вкладення з метою економії поточних витрат, вкладення з метою збільшення доходів, ризикові капіталовкладення.

Види проектного фінансування: фінансування, засноване на життєздатності проекту, фінансування, забезпеченням по якому є грошові потоки проекту та активи підприємства, фінансування, забезпечене життєздатністю підприємства.

Форми і методи фінансування інвестиційних проектів: випуск акцій, кредитні ресурси, лізингове фінансування, іпотечні позички. Основні переваги і

недоліки використання різних форм фінансування проектів. Особливості механізму реалізації лізингових операцій в проектному фінансуванні.

Умови використання схем проектного фінансування. Основні схеми фінансування проектів: проектне фінансування без регресу на позичальника, проектне фінансування з обмеженим регресом на позичальника, проектне фінансування з повним регресом на позичальника.

Тема 2. Оцінка ефективності інвестиційних проектів

Основні принципи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Сутність основних критеріїв ефективності, їх переваги та недоліки, особливості застосування та методи розрахунку.

Характеристика стандартних фінансових критеріїв оцінки проектних рішень. Основні показники ефективності реальних інвестиційних проектів: чиста теперішня вартість, індекс доходності, період окупності, внутрішня норма доходності, модифікована внутрішня норма дохідності, особливості їх розрахунку. Сутність основних показників ефективності, їх переваги та недоліки, особливості застосування та методи розрахунку.

Поняття інтегральної ефективності проекту. Комерційна та бюджетна ефективність проекту.

Правила розрахунку простого та дисконтованого періоду окупності.

Тема 3. Фінансовий план інвестиційного проекту.

Фінансовий план бізнес-плану інвестиційного проекту, його структура. Зміст та послідовність складання основних розділів фінансового плану: плану прибутків та збитків, плану руху грошових коштів (плану руху готівки), прогнозного балансу. Обґрунтування потреби в основному та оборотному капіталі.

Проектний грошовий потік та його розрахунок. Потік реальних грошей від інвестиційної, операційної, фінансової діяльності. Баланс грошових потоків. Сальдо реальних грошей. Сальдо реальних накопичених грошей і аналіз ліквідності інвестиційного проекту. Мета та принципи побудови фінансового профілю проекту. Призначення та використання у проектному аналізі та плануванні фінансового профілю проекту з урахуванням існуючих обмежень. Розробка та аналіз фінансового плану інвестиційного проекту на умовному прикладі. Оцінка впливу реалізації проекту на фінансовий стан підприємства.

Тема 4. Фінансове забезпечення реалізації інвестиційного проекту.

Особливості розрахунків потреби в інвестиційних ресурсах для здійснення реальних інвестицій. Порядок розробки інвесторської проектно-кошторисної документації Локальні та об'єктні кошториси. Зведений кошторис, особливості його складання.

Розробка стратегії формування інвестиційних ресурсів. Способи залучення капіталу та характеристика основних джерел фінансування. Інвестиції за рахунок власних, позичкових і залучених коштів та основні джерела їх формування.

Сучасні методи фінансування інвестиційних проектів і програм.

Поняття про тендери. Тендерна документація, принципи її опрацювання. Особливості організації і проведення інвестиційних конкурсів (тендерних торгів).

Тема 5. Державне фінансування інвестиційних проектів

Структурна перебудова економіки та форми мобілізації інвестицій для економічного розвитку. Державні заходи по фінансовій стабілізації економіки і розширенню фінансової бази інвестицій. Роль приватизації у мобілізації додаткових фінансових ресурсів.

Державні капітальні вкладення, їх роль і спрямованість в умовах структурної перебудови економіки. Державні інвестиційні проекти і програми. Регіональні та галузеві інвестиційні програми.

Порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проектів, що передбачають залучення коштів державного бюджету. Особливості затвердження інвестиційних проектів і програм та проведення їх комплексної державної експертизи. Особливості основних етапів державної експертної оцінки проектів.

Залучення інвестицій для реалізації проектів на основі укладання концесійних угод.

Тема 6. Джерела фінансової інформації та оцінка фінансово-майнового стану фірми

Звітність фірми як джерело інформації для фінансового аналізу. Фінансовий облік як елемент управлінського.

Фінансова звітність: склад і зміст.

Основні методи і принципи аналізу фінансової звітності.

Коефіцієнтний аналіз.

Показники рентабельності (прибутковості) як індикатор ефективності бізнесу.

Показники ліквідності: статистичний і економічний зміст.

Коефіцієнти фінансової сталості (заборгованості) і їх значення у фінансовому аналізі.

Показники оборотності капіталу як характеристика ділової активності компанії.

Оцінка довготермінових тенденцій - відсотковий і індексний аналіз.

Тема 7. Політика інвестування та фінансування оборотного капіталу

Структура оборотного капіталу фірми та його призначення. Витрати, пов'язані з формуванням оборотного капіталу.

Політика управління оборотними коштами: завдання та структура. Базові гіпотези, що застосовуються в менеджменті оборотного капіталу.

Визначення необхідного обсягу оборотних коштів для підтримки певного рівня реалізації. Надлишкова та дефіцитна стратегії інвестування в оборотний капітал.

Джерела фінансування оборотного капіталу. Принцип "самоліквідації" активів та практичні обмеження його застосування. Порівняння консервативної та агресивної стратегії фінансування та її вплив на прибутковість фірми.

Загальна характеристика джерел короткострокового та довгострокового фінансування: вплив на прибуток, ризик і фінансову гнучкість компанії.

Тема 8. Управління грошовими коштами фірми та принципи формування портфеля короткотермінових активів

Структура та призначення ліквідних ресурсів. Основні мотиви утримання ліквідності та їх співвідношення. Бюджет готівкових коштів та визначення загальної потреби в готівці.

Принципи оптимізації запасів грошових засобів. Модель Баумоля: переваги і недоліки використання. Модель Міллера-Ора.

Система організації грошових розрахунків та можливості скорочення конверсійного циклу готівки. Методи прискорення інкасації: співвідношення витрат і вигод. Принципи синхронізації грошових потоків і контроль за виплатами. Причини виникнення флоуту, та можливості його використання.

Цінні папери як замітник готівки. Захисна та спекулятивна стратегія управління портфелем ліквідних цінних паперів: хеджування короткострокових вкладень і "захват" дивідендів. Класифікація ліквідних цінних паперів і їх ризики.

Тема 9. Інвестиційна політика фірми

Аналіз ефективності капіталовкладень. Методи оцінки проектів: метод поточної вартості, метод внутрішньої норми прибутковості. Додаткові фактори, що впливають на потоки капіталу.

Ризик і планування капітальних вкладень. Операційний ліверідж і ризик. Ризик для окремого проекту. Ризик "портфеля" інвестицій.

Необхідний прибуток на довгострокові інвестиції.

Тема 10. Стратегія формування оптимальної структури капіталу фірми

Поняття ринкової і балансової вартості фірми. Концепція визначення теоретичної ринкової вартості фірми на основі методу дисконтованих грошових потоків.

Джерела невизначеності операційного та чистого грошових потоків фірми. Бізнес-ризик фірми та його вплив на вартість капіталу фірми. Взаємозв'язок операційного і фінансового ризиків фірми.

Сутність операційного ризику фірми та основні фактори, що його визначають. Аналіз беззбитковості у контексті CVP (cost-volume-profit) аналізу. Особливості побудови та умови застосування лінійних та нелінійних графіків беззбитковості. Визначення точки беззбитковості та аналіз еластичності операційного прибутку по обсягу реалізації. Ефект "операційного лівериджу" відносно точки беззбитковості фірми. Кількісна оцінка операційного лівериджу фірми.

Структура капіталу і фінансовий ризик. Основні методи оцінки відносного розміру боргу: балансовий, співвідношення зі звітом про доходи. Взаємозв'язок основних характеристик боргу. Функціональна залежність між EPS та "квотою власника". Дисперсія прибутку на акцію та заборгованість фірми. Ефект "фінансового лівериджу" та його вплив на вартість фірми. Гірінг фінансового

лівериджу. Аналіз байдужості прибутку на акцію при визначенні критичного рівня боргового фінансування.

Операційний і фінансовий ліверидж і їх спільний вплив на ризик і прибутковість фірми. Коефіцієнт загального лівериджу.

Базові теоретичні підходи щодо впливу структури капіталу на вартість фірми. Критерії оптимальності структури капіталу фірми.

Моделі Модільяні-Міллера. Основні гіпотези і припущення у моделі Модільяні і Міллера (М-М моделі).

Компромісні моделі і модифікація М-М моделі. Теорія статичної взаємодії. Витрати, пов'язані з підвищенням заборгованості: прямі та опосередковані. Ймовірність банкрутства та заборгованість фірми. Оптимізація структури капіталу при урахування поточної вартості очікуваних витрат від банкрутства.

“Теорія послідовності дій” Майерса. Агентські витрати та їх вплив на вартість фірми. Теорія асиметричної інформації та “сигнальна” модель визначення оптимальної структури капіталу.

Теорія опціонного ціноутворення Блека-Шоулза та вартість компаній. Принципи визначення вартості опціонів та фактори що її визначають. Вартість фірми з точки зору акціонерів - опціони “колл” на активи компанії з утримувачами боргових зобов'язань. Відносні вигоди акціонерів при збільшенні заборгованості.

Тема 11. Фінансування капіталу фірми за допомогою довгострокового боргу

Загальна характеристика боргового фінансування: вплив на ринкову вартість фірми. Основні переваги і недоліки боргового фінансування для акціонерів фірми.

Традиційні джерела боргового фінансування. Сучасні фінансові інновації на ринку боргових інструментів: облігації з плаваючою купонною ставкою, пролонговані облігації, облігації з достроковим викупом.

Умови контракту про випуск облігацій (облігаційної угоди). Обов'язки довіреної особи (trustee).

Способи покриття боргових зобов'язань: облігації забезпечені пулом іпотек, бланкові заставні облігації, облігації першої та другої застави, облігації з трастовим управлінням забезпеченням, облігації під певний вид доходу, гарантовані облігації, застраховані облігації.

Порядок погашення та умови обертання боргових інструментів. Право емітенту на відзив позики та утворення фонду погашення по відзивним позикам. Заснування обов'язкового та необов'язкового фонду погашення. Використання фонду купівлі облігацій. Критерії прийняття рішення про відзив облігацій.

Захисні статті облігаційних позик: обмеження на коефіцієнт лівериджу, обмеження на використання заставного майна, обмеження на коефіцієнт виплати дивідендів.

Процентна політика фірми. Встановлення купонної ставки та фактори, що на неї впливають. Теоретичні концепції впливу інфляції на внутрішню ставку доходності облігацій та їх верифікація: формула Фішера, модель Фами.

Тема 12. Дивідендна політика фірми.

Поняття дивідендної політики та її елементи. Напрями впливу дивідендів на фінансове положення компанії.

Теоретичні підходи щодо впливу дивідендної політики на вартість фірми: теорія “байдужості дивідендів”(1 теорема МММ), врахування співвідношення ставок оподаткування на приріст капіталу і на доходи (теорія податкової диференціації), теорія “синиці в руках”.

Основні фактори, що впливають на розмір дивідендів: режим оподаткування, інвестиційні можливості, правило “послаблення капіталу”, цільове значення ліквідності.

Стратегічні підходи фірми у дивідендній політиці: стабільний ріст, циклічні дивіденди, дивіденди за “остаточним принципом”. Альтернативні шляхи виплати дивідендів: спліт акцій і плани реінвестування дивідендів.

Тема 13. Економічна сутність, структура та учасники ринку цінних паперів.

Місце ринку цінних паперів (РЦП) у системі фінансового ринку.

Еволюція ринку цінних паперів. Функції та завдання ринку цінних паперів. Принципи функціонування РЦП. Структура ринку цінних паперів: за економічною функцією та стадією обігу (первинний, вторинний), за рівнем організації (організований, біржовий, неорганізований), за територіальною ознакою (світовий, регіональний, національний), за типом інструментів (позики, власності, похідні), за видами операцій з цінними паперами (касовий і форвардний), за терміном обігу цінних паперів (грошовий та ринок капіталів).

Суб'єкти фондового ринку: емітенти (акціонерні компанії, корпорації, урядові установи, муніципальні органи), інвестори (індивідуальні особи, інституційні інвестори-холдинги, фінансові групи та компанії, інвестиційні компанії, страхові та пенсійні фонди тощо), фінансові посередники (брокери, дилери; банківські установи). Види професійної діяльності на фондовому ринку (з торгівлі цінними паперами; з управління активами інституційних інвесторів; депозитарна; з організації торгівлі на фондовому ринку). Критерії допуску фінансових посередників до: діяльності з управління цінними паперами; андерайтингу, брокерської та дилерської діяльності. Види банківських послуг на ринку цінних паперів.

Тема 14. Види цінних паперів.

Цінні папери — грошові документи. Фундаментальні властивості цінних паперів (стандартність, спекулятивність, ліквідність, ризикованість, доходність, ринковість). Критерії класифікації цінних паперів. Характеристика пайових, боргових, іпотечних, комерційних, приватизаційних, похідних цінних паперів.

Ринок акцій. Характеристика звичайних та привілейованих акцій. Види привілейованих акцій кумулятивні, некумулятивні, конвертовані, відкличні, акції зі ставкою дивіденду, що корегується, акції з часткою участі тощо). Майнові та немайнові права акціонера. Пакет акцій (значний та контрольний).

Ринок облігацій. Класифікація облігацій (за методом забезпечення, за строком та способом погашення, за методом виплати доходу, за цільовим

призначенням). Іпотечні облігації (звичайні та структуровані). Умови розміщення та випуску: державних облігацій та казначейських зобов'язань; муніципальних облігацій; облігацій підприємств.

Ринок векселів. Особливості векселя як боргового цінного паперу. Функції векселя (короткострокового кредиту; платежу; контролю; скорочення грошової та кредитної маси в обігу). Види векселя (простий, переказний). Обов'язкові реквізити векселя. Суб'єкти операцій з векселями (емітент, трасант, трасат, ремітент, акцептант). Форми векселя (комерційний, фінансовий, казначейський). Дисконтний ринок. Операції банків з векселями.

Похідні цінні папери. Суть та основні види похідних цінних паперів (деривативів). Функції страхування та отримання спекулятивного прибутку. Базові активи похідного цінного паперу. Строкові контракти. Форвард. Ф'ючерс. Види ф'ючерсів: відсоткові, валютні, на фондові індекси. Коротка та довга позиція. Порядок укладання ф'ючерсної угоди. Початкова та варіаційна маржа. Оцінка результату ф'ючерсного контракту. Опціонний контракт. Опціони: пут і кол; американські та європейські. Довга та коротка позиції по опціону. Види опціонних операцій. Стратегії опціонного ринку (стредл, стренгл, стреп, стріп тощо). Відмінності між опціонами та ф'ючерсами. Похідні папери: опціонний сертифікат, варант. Вартість варанту.

Мотиви випуску варантів емітентом та його перевага для утримувача.

Міжнародні цінні папери — європапери (єврооблігації, євроноти, євроакції).

Тема 15. Операції учасників ринку: професійних учасників ринку, емітентів та інвесторів, – з цінними паперами.

Види операцій з цінними паперами: емісійні, інвестиційні, клієнтські. Конструювання цінних паперів. Проспект емісії. Порядок реєстрації випуску цінного паперу. Емісійні витрати. Способи первинного розміщення цінних паперів (андерайтинг, розміщення шляхом відкритої чи закритої підписки; прямий продаж). Функції андерайтера. Види андерайтингу (на базі твердих зобов'язань, стенд-бай андерайтинг, з авансуванням емітента, договірний, конкурентний тощо).

Емісійний синдикат. Оцінка якості цінних паперів з фіксованою доходністю. Рейтинги облігацій (Standart and Poor's, Moody's тощо). Види операцій, залежно від ринкової стратегії інвестора: хеджування, спекуляція, арбітраж. Етапи та параметри угод з цінними паперами.

Депозитарна діяльність. Функції депозитарних установ. Структура національної депозитарної системи України. Взаємодія депозитарію зі зберігачами і торгівцями цінними паперами. Порядок розміщення бездокументарного випуску цінних паперів. Депозитарні активи. Способи зберігання цінних паперів (відокремлений; колективний). Види депозитарних операцій. Переміщення цінних паперів у системі депозитарного обліку (активні та пасивні рахунки). Обслуговування операцій емітента. Документи, на підставі яких здійснюються розрахунки за договорами щодо цінних паперів.

Торгово-інформаційні системи на позабіржовому ринку (НАСД, ПФТС). Діяльність клірингово-розрахункових установ.

Тема 16. Система регулювання ринку цінних паперів.

Сутність і причини регулювання РЦП. Завдання і методи регулювання. Складові процесу регулювання. Форми регулювання (державно-правова, інституційно-правова). Саморегулювні організації (NASD, ПАРТАД, ПФТС тощо). Переваги та недоліки їх участі в процесі регулювання.

Міжнародні організації в системі регулювання РЦП (Міжнародна організація комісій з цінних паперів, Міжнародна федерація фондових бірж).

Правова база становлення та розвитку РЦП в Україні. Система державних органів регулювання РЦП України. Функції та завдання Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. Стратегічні напрями розвитку ринку цінних паперів України: удосконалення механізмів захисту прав інвесторів, розвиток інструментів ринку цінних паперів, зосередження укладання договорів купівлі-продажу цінних паперів на фондових біржах та інших організаторах торгівлі

Тема 17. Операції на ринку похідних цінних паперів

Оцінка похідних інструментів. Фактори, що визначають вартість ф'ючерса, опіону, варанту. Ціна ф'ючерсного контракту: базис та масштаб руху ціни контракту (тік). Стани ф'ючерсної ціни (контанко, беквордейшн). Теоретична вартість опіону. Розрахунок дисконту та премії за своповим контрактом.

3. Орієнтовний перелік питань, які виносяться на випробування

1. Основні форми інвестицій: грошові засоби та їх еквіваленти; земля; будівлі, споруди, обладнання тощо; майнові права.
2. Джерела фінансування витрат проекту: власні грошові засоби компанії, зовнішнє фінансування (кредити та інвестиції).
3. Роль амортизаційних відрахувань в реалізації проектного фінансування.
4. Сутність проектного фінансування та його характерні риси.
5. Основні вимоги до організації проектного фінансування.
6. Види проектного фінансування.
7. Форми і методи фінансування інвестиційних проектів.
8. Основні схеми фінансування проектів: проектне фінансування без регресу на позичальника, проектне фінансування з обмеженим регресом на позичальника, проектне фінансування з повним регресом на позичальника.
9. Основні показники ефективності реальних інвестиційних проектів: чиста теперішня вартість, індекс доходності, період окупності, внутрішня норма доходності, модифікована внутрішня норма доходності, особливості їх розрахунку.
10. Поняття інтегральної ефективності проекту. Комерційна та бюджетна ефективність проекту.
11. Правила розрахунку простого та дисконтованого періоду окупності.
12. Фінансовий план бізнес-плану інвестиційного проекту, його структура.
13. Проектний грошовий потік та його розрахунок.
14. Особливості розрахунків потреби в інвестиційних ресурсах для здійснення реальних інвестицій.

- 15.Порядок розробки інвесторської проектно-кошторисної документації. Зведений кошторис, особливості його складання.
16. Способи залучення капіталу та характеристика основних джерел фінансування.
17. Сучасні методи фінансування інвестиційних проектів і програм.
18. Тендерна документація, принципи її опрацювання.
- 19.Особливості організації і проведення інвестиційних конкурсів (тендерних торгів).
20. Державні капітальні вкладення, їх роль і спрямованість в умовах структурної перебудови економіки.
- 21.Державні інвестиційні проекти і програми.
- 22.Порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проектів, що передбачають залучення коштів державного бюджету.
- 23.Залучення інвестицій для реалізації проектів на основі укладання концесійних угод.
- 24.Об'єкт та суб'єкт фінансового менеджменту
- 25.Організація фінансового менеджменту на підприємстві
- 26.Етапи становлення та розвитку фінансового менеджменту
- 27.Особливості становлення фінансового менеджменту в Україні
- 28.Фінансова звітність підприємства, її зміст та призначення.
- 29.Міжнародні та національні стандарти фінансової звітності
- 30.Баланс підприємства
- 31.Звіт про фінансові результати
- 32.Звіт про рух грошових коштів.
- 33.Звіт про власний капітал
- 34.Фінансовий аналіз у системі управління підприємством
- 35.Методи, моделі та інструменти фінансового аналізу
- 36.Склад показників інформаційної бази
- 37.Фінансове планування: економічна сутність та призначення
- 38.. Стратегічне фінансове планування
- 39.Операційне фінансове планування
- 40.Фінансовий план підприємства
- 41.Методи прогнозування фінансових показників (проста економічна модель, EFN, EFN за умови зростання обсягу реалізації)
- 42.Довгострокове фінансування, основні джерела та їх характеристика
- 43.Емісія цінних паперів
- 44.. Звичайні та привілейовані акції
- 45.Облігаційні позики та витрати пов'язані з обслуговуванням облігаційного боргу
- 46.Орендне фінансування, його види та призначення
- 47.Довгострокове банківське кредитування
- 48.Вартість грошей у часі
- 49.Ефективність інвестицій
- 50.Оцінка фінансових активів (цінних паперів)
- 51.Доходність та ризики фінансових активів
- 52.Фінансові інвестиції та інвестиційний портфель підприємства

- 53. Диверсифікація портфеля
- 54. Формування ефективного портфелю
- 55. Модель оцінки капітальних активів
- 56. Вартість капіталу та принципи його оцінки
- 57. Вартість власного капіталу
- 58. Вартість залученого капіталу
- 59. Середньозважена та гранична вартість капіталу
- 60. Теорії структури капіталу
- 61. Дивідендна політика та її характеристика
- 62. Основні теорії дивідендної політики
- 63. Ефективна дивідендна політика
- 64. Управління дивідендами (викуп, подрібнення, виплати дивідендів).
- 65. Політика короткострокового фінансування підприємства
- 66. Джерела фінансування оборотного капіталу
- 67. Управління грошовими коштами
- 68. Управління дебіторською заборгованістю
- 69. Управління товарно-матеріальними запасами
- 70. Злиття, поглинання та реструктуризація підприємств, їх сутність і характеристика
- 71. Ефективність фінансових поглинань
- 72. Вартісна оцінка фінансових поглинань
- 73. Стратегія захисту від поглинань

4. Тестові завдання

- 1. Методологія проектного аналізу базується на застосуванні таких основних принципів:
  - а) обумовленості, урахування фактору часу, альтернативності, маржинальності;
  - б) обумовленості, безперервності, пропорційності, урахування фактору часу;
  - в) урахування фактору часу, невизначеності, пропорційності, альтернативності;
  - г) невизначеності, ритмічності, системності, урахування фактору часу, альтернативності.
- 2. Засновником теорії проектного фінансування вважають:
  - а) В. Гутча;
  - б) М. Портера;
  - в) Д. Лінтнера;
  - г) М. Міллера;
  - д) Д. Гордона.
- 3. За характером предметної галузі (спрямованості) інвестиційні проекти поділяються на такі:
  - а) інвестиційні, реабілітаційні;
  - б) технічні, організаційні, економічні, соціальні, змішані;

- в) технологічні, інноваційні, освітні, проекти дослідження і розвитку, комбіновані;
  - г) бюджетні, комерційні, за участю іноземного інвестора, зі змішаним фінансуванням.
4. Теперішня вартість в проектному фінансуванні відображає:
- а) суму грошових коштів, необхідних для реалізації проекту за умов дотримання всіх параметрів його виконання;
  - б) суму грошових доходів, яка може бути отримана власником проекту за умов його реалізації;
  - в) суму майбутніх грошових надходжень від реалізації проекту, що приведені до теперішнього часу з використанням певної відсоткової ставки;
  - г) сума грошових надходжень від реалізації проекту з урахуванням явних та неявних вигід.
5. На значення якого з критеріїв ефективності не впливає зміна ставки дисконтування?:
- а) строк окупності;
  - б) дисконтований строк окупності;
  - в) чиста теперішня вартість;
  - г) внутрішня норма прибутковості;
  - д) індекс дохідності.
6. Метод управління проектними ризиками, що передбачає максимальний вплив на чинники ризику з метою зниження ймовірності прояву несприятливої події, визначається як:
- а) спрощення ризику;
  - б) попередження ризику;
  - в) страхування ризику;
  - г) поглинання ризику.
7. Вартість кредитних ресурсів є найбільш дорогою у схемах фінансування:
- а) без регресу на позичальника;
  - б) з повним регресом на позичальника;
  - в) з частковим регресом на позичальника;
  - г) із заставним рахунком.
8. До категорій гарантій на користь замовника проекту не відноситься:
- а) гарантія повернення авансу;
  - б) тендерна гарантія;
  - в) гарантія завершення робіт за проектом;
  - г) гарантія належного виконання контракту;
  - д) митна гарантія.
9. Який з зазначених нижче інструментів управління проектними ризиками відноситься до категорії банківських рахунків з особливим режимом:

- а) резервний фонд окремого учасника проекту;
- б) рахунки "ескроу" (escrow accounts);
- в) загальний резервний фонд, сформований усіма учасниками проекту;
- г) резервні кредити для покриття можливих додаткових витрат за проектом.

10. До числа міжнародних фінансових організацій, що використовують у своїй практиці методи проектного фінансування і входять до складу Групи Світового Банку, не належать:

- а) Міжнародний банк реконструкції та розвитку;
- б) Міжнародна фінансова корпорація;
- в) Міжнародна асоціація розвитку;
- г) Міжнародний валютний фонд;
- д) Багатостороння агенція з гарантування інвестицій;
- е) Міжнародний центр врегулювання інвестиційних суперечок.

5. Структура екзаменаційного білету

Екземінаційний білет складається з двох теоретичних питань та одного тестового завдання.

Приклад екзаменаційного білету:

1. Фінансове планування: економічна сутність та призначення
2. Звичайні та привілейовані акції
3. Тестові завдання

На значення якого з критеріїв ефективності не впливає зміна ставки дисконтування?:

- а) строк окупності;
- б) дисконтований строк окупності;
- в) чиста теперішня вартість;
- г) внутрішня норма прибутковості;
- д) індекс доходності.

6. Критерії оцінювання відповідей вступника

Знання вступників оцінюються за чотирьохбальною системою:

- "відмінно" (5)
- "добре" (4)
- "задовільно" (3)
- "незадовільно" (2)

При чому оцінка за тестові завдання повинна бути не нижче загальної оцінки, основу якої складає вміння грамотно застосовувати теоретичні знання при виконанні тестових завдань..

Оцінка "відмінно" ставиться у тому випадку, коли вступник глибоко і вичерпно знає предмет, основну (обов'язкову) літературу за програмою дисципліни, повно, чітко і грамотно відповідає на питання в обсязі програми,

правильно вирішує тестові завдання, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання на практиці, при цьому оцінка за виконання тестів повинна бути не нижче «відмінно».

Оцінка "добре" ставиться в тому випадку, коли вступник твердо знає предмет, основну (обов'язкову) літературу за програмою дисципліни, впевнено відповідає на питання в обсязі програми, вміє вільно застосовувати свої теоретичні знання на практиці, при цьому за деякими показниками є недоліки не принципового характеру, якість відповідей вступника у відношенні точності і чіткості викликає зауваження чи виправлення членів комісії у вигляді виправлень і навідних запитань, при цьому за виконання тестів оцінка повинна бути не нижче «добре».

Оцінка "задовільно" ставиться в тому випадку, коли вступник виявив знання лише основного матеріалу, але не знає деталей питання, невпевнено вміє використовувати отримані знання для пояснення поставлених питань, а при рішенні тестів допускає помилки, для одержання правильних відповідей потрібна була допомога членів комісії у вигляді виправлень і навідних запитань, при цьому за виконання тестових завдань оцінка повинна бути не нижче "задовільно".

Оцінка "незадовільно" ставиться в тому випадку, коли вступник має поверхневе уявлення по заданому питанню, з труднощами застосовує на практиці отримані знання, а при вирішенні тестових завдань показав незнання їхнього рішення, і оцінений "незадовільно".

Обговорення результатів іспиту у відношенні до кожного вступника проводиться на закритому засіданні предметної комісії. При визначенні підсумкової оцінки члени комісії користуються обчисленням її як середнього арифметичного показника. Рішення про оцінку приймається відкритим голосуванням, в якому приймає участь тільки склад даної комісії, простою більшістю голосів. При рівній кількості голосів, голос голови комісії є вирішальним.

Результати здачі іспиту оголошуються вступникам у день затвердження протоколів приймальної комісії.

Перелік рекомендованої літератури

Законодавчі та нормативні документи

1. Про концесії. Закон України від 16 липня 1999 року N997-XIV.
2. Про заходи щодо підтримки інноваційно-інвестиційних проектів. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2002 р. N 1106.
3. Про Порядок проведення на конкурсних засадах оцінки та відбору інвестиційних проектів, що передбачають залучення коштів державного бюджету. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 листопада 1999 р. №2145
4. Про Порядок підготовки та реалізації проектів економічного і соціального розвитку України, які підтримуються міжнародними фінансовими організаціями. Постанова Кабінету Міністрів України від 10 жовтня 2001 р. N 1317

5. Про порядок затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх державної експертизи. Постанова Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2007 р. N 1269
6. Про затвердження Форми договору про здешевлення кредитів, залучених на реалізацію інноваційних або інвестиційних проектів. Наказ Міністерства промислової політики України від 07.05.2007 N 203
7. Порядок конкурсного відбору інноваційних проектів для їх фінансової підтримки. Наказ Державного агентства України з інвестицій та інновацій від 16.11.2006 N34
8. Про затвердження Порядку проведення конкурсного відбору регіональних і галузевих інноваційних програм, які впроваджуватимуться за рахунок бюджетних коштів. Наказ Державного агентства України з інвестицій та інновацій від 17.10.2007 N 105
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 18 "Будівельні контракти". Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 21 травня 2001 р. N 433/5624

Навчально-методична література

1. Баренс В., Хавренек П.М. Руководство по оценке эффективности инвестиций: Пер. с англ. – М.: АОЗТ «Интерэксперт», 1995. – 528 с.
2. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами: Навч. посібник.- К.: КНЕУ, 2003.- 231 с.
3. Брейли Р, Майерс С. Принципы корпоративных финансов. - М.: "ОЛИМП - БИЗНЕС", 1997
4. Бригхем Ю. Финансовый менеджмент. Полный курс в 2-х т. СПб.: Эконом. Школа, 2001 – 1166с.
5. Брігхем Є.Ф. Основи фінансового менеджменту. - К.: КП "ВАЗАКО" Видавництво "Молодь".
6. Бригхем Ю., Гапенски Л., Финансовый менеджмент: Полный курс: В 2-х т./Пер.с англ. под. ред.В.В. Ковалёва. - СПб.: Экономическая школа, 1998.
7. Бригхем Ю., Эрхардт М. Финансовый менеджмент / Пер. с англ. – СПб.: Питер, 2005, - 960 с.
8. Ван Хорн Дж.К. Основы управления финансами: Пер. с англ./ Гл. ред. серии Я.В.Соколов.-М.: Финансы и статистика, 1996.
9. Грей К.Ф., Ларсон Э.У. Управление проектами: Практическое руководство.- М.: Дело и Сервис, 2003.-528 с.
10. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2007. – 424 с.
11. Касатонов В.Ю., Морозов Д.С., Петров М.В. Проектное финансирование: мировой опыт и перспективы для России. –М.: «Анкил», 2001. –312с.
12. Кириленко Т.П. Проектне фінансування: Підручник.- К.: Знання, 2006. -208 с.
13. Клайэм Р., Лудин И. Ноев проект: Секреты практического проектного менеджмента.- СПб: Весь, 2002.-320 с.
14. Кольцова И.В., Рябых Д.А. Практика финансовой диагностики и оценки проектов. – М.: ООО «И.Д.Вильямс», 2007. - 416 с.

15. Коллас Бернар. Управление финансовой деятельностью предприятия. Проблемы, концепции, методы: Учебное пособие. / Т.О. Терентьева, Я.В. Соколов. - М.: Финансы,ЮНИТИ, 1997.- 576с.
16. Коупленд Т., Коллег Т., Мурин Дж. Стоимость компании: оценка и управление / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп - Бизнес», 1999. – 576 с.
17. Ли Ф. Ченг, Финнерти И. Джозеф. Финансы корпорации: теория, методы и практика. Пер. с англ. – М.: ИНФРА – М, 2000. – 686 с.
18. Мазур И.И. Шапиро В.Д. и др. Управление проектами: Справочник для профессионалов. -М.: Высшая школа, 2001.- 875 с.
19. Модильяни Ф., Миллер М. Сколько стоит фирма? Теорема ММ: Пер. с англ.– М.: Дело, 1999. – 272 с.
20. Мазур И.И., Шапиро В.Д., Ольдерогге Н.Г. Управление проектами: Учебное пособие / Под общ. Ред. И.И. Мазура.- 2-е изд.- М.: Омега-Л, 2004.- с. 664.
21. Мелкумов Я.С. Экономическая оценка эффективности инвестиций. – М.: ИКЦ «ДИС», 1997. – 160 с.
22. Пересада А.А., Майорова Т.В., Ляхова О.О. Проектне фінансування. - К.: КНЕУ, 2005.- 736 с.
23. Петленко Ю.В. Фінансовий менеджмент. – К., 2007. -
24. Пинто Дж.К. Управление проектами. - СПб: Питер, 2004. -464 с.
25. Росс С. Основы корпоративных финансов / Пер.с англ. - М.: Лаборатория базовых знаний, 2000. - 720 с.
26. Управление проектами: Пер. с англ. –М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. -189с.
27. Тарасюк Г.М. Управління проектами. Навч. посібник. 3-те вид. -К.: Знання, 2006.-344 с.
28. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств. К. Знання Прес, 2003. - 622 с.
29. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник. – К.: Знання, 2006. – 439 с.
30. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2002. – 535 с.
31. A Guide to the Project Management Body of Knowledge.-3 rd ed.-PMI Publications Division, 2004.
32. Clifford F. Grey, Erick W.Larson. Project Management: The Menagerial Process.- McGraw-Hill Companies, 2000.-528 p.